

2020 – 2021
EĞİTİM ÖĞRETİM YILI

SOSYAL BİLGİLER
7.SINIF
KAZANIM FASİKÜLÜ

Artaş AKKAR
Sosyal Bilgiler Öğretmeni

2. ÜNİTE

KÜLTÜR VE MİRAS

KAVRAMLAR

ETKİNLİKLER

SORULAR

BEYLİKTEN CİHAN DEVLETİNE

Kazanım:

SB.7.2.1. Osmanlı Devleti'nin siyasi güç olarak ortaya çıkış sürecini ve bu süreci etkileyen faktörleri açıklar.

Kavramlar:

Tekfur: Bizans İmparatorluğu zamanında vali düzeyinde olan yöneticilerle Anadolu ve Rumeli'deki Hristiyan beylerine verilen addır.

Uç Beyliği: Anadolu'da kurulan Türk devletlerinin sınırlarını muhafaza eden ve yapacakları akınlarla diğer devletleri yıpratma vazifesi gören yarı bağımsız beyliklerdir.

İskân: Kelime anlamı "yerleştirmek"tir.

Malazgirt Zaferi'nden sonra yurt edinmek için Anadolu'ya gelen boylardan biri de **Kayılar**dı. Türkiye Selçuklu Sultanı I. Alaeddin Keykubat, eski gücünü yitirmiş olan, taht kavgaları ile uğraşan Bizans Devleti sınırına uç beyleri yerleştiriyordu. Selçuklu Sultanı Alaeddin Keykubat, Ertuğrul Bey idaresindeki Kayıları ilk olarak Ankara yakınlarındaki Karacadağ yöresine yerleştirdi. Daha sonra Kayılara Söğüt ve Domaniç yörelerini yaylak ve kışlak olarak verdi.

Kösedağ Savaşı'nda (1243) Türkiye Selçuklu Devleti, Moğollara karşı ağır bir yenilgi aldı ve yıkılış sürecine girdi. Moğolların Türkiye Selçuklu Devleti üzerindeki baskısı sonucu Anadolu'nun çeşitli bölgelerine yerleştirilen Türkmen boyları bağımsızlıklarını ilan etti. Böylece Anadolu'da İkinci Beylikler Dönemi başladı. Osman Bey de bu dönemde beyliğini kurdu.

Kösedağ Savaşı'ndan sonra Anadolu'da kurulan beylikler:

1. Osmanoğulları 2. Karamanoğulları 3. Germiyanogulları 4. Karesioğulları
5. Dulkadiroğulları 6. Hamitoğulları 7. Menteşeoğulları 8. Candaroğulları
9. Aydınoğulları 10. Ramazanoğulları 11. Eşrefoğulları 12. Saruhanoğulları
13. Eratnaoğulları

Tarihçiler Osmanlı Devleti'nin kuruluş tarihi konusunda farklı fikirler ileri sürmüşlerdir.

Âşık Paşazade Tarihine Göre
Türkiye Selçuklu Devleti'nin tamamen Moğolların hâkimiyeti altına girmesinden sonra Osman Bey, 1299'da Karacahisar'da adına hutbe okutarak bağımsızlığını ilan etmiştir.

Prof. Dr. Halil İnalcık'a Göre
1302'de Koyunhisar'da Bizans'a karşı elde edilen zafer sonrası Osmanlı Devleti'nin bağımsızlığa kavuştuğunu kabul ederler.

Osmanlı Beyliği'nin kısa sürede güçlenmesinin sebepleri:

- Coğrafi konumun genişlemeye uygun olması
- Bizans'ın ve Balkanların karışıklık içinde olması
- Batı yönünde ilerleme politikası
- Hoşgörülü ve adil bir politika izlenmesi
- Fethedilen yerlere Türk ailelerinin yerleştirilmesi
- Türk beylikleri ile iyi ilişkiler kurulması
- Üstün yetenekli padişahların yetiştirilmesi
- Türkmenlerin ve Ahilerin desteğinin alınması

KURULUŞ DÖNEMİ PADİŞAHLARI

OSMAN BEY
(1299 - 1324)

ORHAN BEY
(1324 - 1362)

I. MURAT
(1362 - 1389)

I. BAYEZİD
(1389 - 1402)

I. MEHMET
(1413 - 1421)

II. MURAT
(1421 - 1451)

BİRLİKTE YAPIYORUZ

- Söğüt'te 1299 yılında bağımsızlığını ilan ettim
- Bizans'ı Koyunhisar Savaşı'nda yendim.
- Yarhisar, İnegöl, Yenişehir ve Bilecik'i fethettim.
- İlk Osmanlı parasını bastırdım.

BEN
KİMİM?

.....

- Bizans'ı Maltepe Savaşı'nda yendim.
- İznik'i ve İzmit'i aldım.
- Bursa'yı alarak başkent yaptım.
- Karesioğullarını alarak beyliğini aldım.
- İznik'te ilk medreseyi kurdum.
- İlk divan teşkilatını kurdum.
- Yaya ve Müsellem adıyla ilk orduyu kurdum.

BEN
KİMİM?

.....

- 1363 yılında Edirne'yi alarak başkent yaptım.
- Haçlılar ile yapılan ilk savaş olan Sırp Savaşı'nı kazandım.
- Germiyanogullarından çeyiz yoluyla Kütahya'yı, Hamitoğullarından parayla Isparta ve çevresini aldım.
- Devşirme sistemini ve Yeniçeri Ocağını kurdum.
- I. Kosova Savaşı'nda haçlıları yendim.

BEN
KİMİM?

.....

- İstanbul'u kuşatan ilk Osmanlı padişahıyım.
- İstanbul'u kurtarmak için gelen Haçlıları Niğbolu Savaşı'nda yendim.
- Anadolu'da Osmanlı siyasi birliğini sağladım.
- Anadolu Hisarı'nı yaptırdım.
- Timur ile 1402 yılında yaptığım Ankara Savaşı'nı kaybettim ve esir düştüm.

BEN
KİMİM?

.....

- Kardeşlerimle yaptığım taht mücadelesinden başarıyla çıktım.
- 11 yıl süren Fetret Devri'ne son vererek devlette düzeni sağladım.
- Osmanlı Devleti'nin ikinci kurucusu olarak da kabul edildim.
- Venediklilerle Osmanlı tarihinin ilk deniz savaşı yaptım.

BEN
KİMİM?

.....

- Macarlarla 1444 yılında Edirne-Segedin Antlaşması'nı imzaladım.
- Tahtı 12 yaşındaki oğlum II. Mehmet'e bıraktım.
- Avrupalı devletler antlaşmayı bozunca oğlumun da ısrarı ile tekrar tahta geçtim.
- 1444 yılında Varna Savaşı'nda ve 1448 yılında II. Kosova Savaşı'nda Haçlı ordusunu bozguna uğrattım.

BEN
KİMİM?

.....

Osmanlı Devleti, Rumeli'yi fethettikten sonra buraların Türkleşip Müslümanlaşması için Anadolu'daki Türk ailelerini buraya yerleştirmiştir. Osmanlı Devleti'nin bu uygulamasına **İskân Politikası** denir.

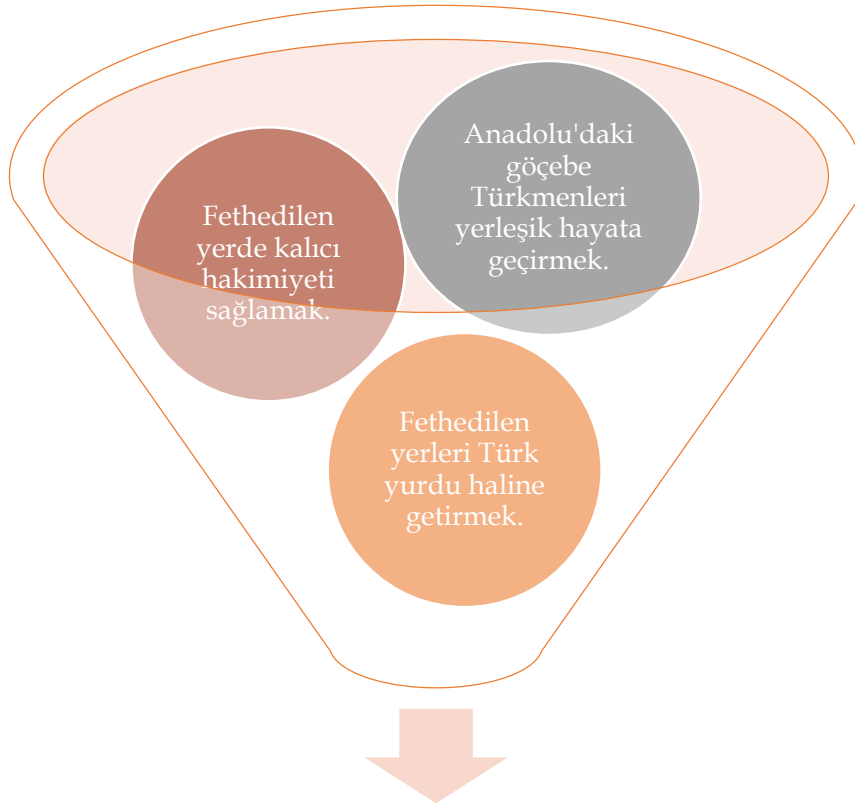
Osmanlı Devleti iskân politikasını gerçekleştirirken bazı kurallara önem verirdi.

İskâna tabi tutulan halktan vergi almaz, halkın birçok ihtiyacını karşılardı.

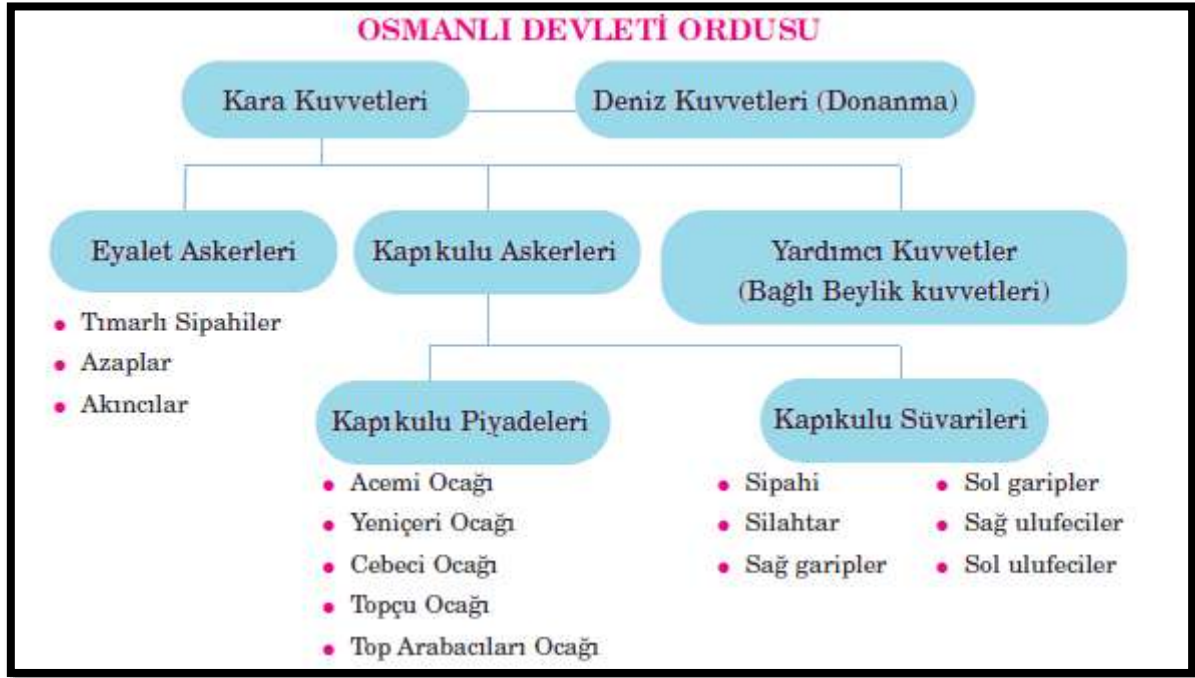
Aralarında sorun olan ya da güvenliği tehdit edebileceği düşünülen aileleri farklı yerlere iskân ederdi.

İskâna tabi tutulanlara toprak vererek boş arazilerin üretime katılmasını sağlardı.

İskâna tabi tutulan halkın, belirli bir sebep olmaksızın en az beş yıl başka yere gitmesine izin vermezdi.

İskân Politikası'nın Amaçları

Osmanlı Devleti, Rumeli’de fetihlere başlayınca sürekli olarak savaşa hazır bir orduya ihtiyaç duydu. Hristiyan ailelerden ve esirlerinden toplanan çocuk ve gençler önce yetiştirilmek üzere Türk ailelerine verildi. Daha sonra Acemi Ocağına alınan ve burada eğitim gören askerler oradan da Yeniçeri Ocağına geçerlerdi. Yeniçeri Ocağı Kapıkulu askerlerinin en saygın ocağı olup savaşlarda padişahın yanında bulunurlardı. Bu ocaklar dışında silah yapımı ile uğraşan Cebeci Ocağı, top yapımı ve kullanımı görevini üstlenen Topçu Ocağı ve Kapıkulu Süvarileri (atlı askerler) **Kapıkulu Askerlerini** meydana getirirdi.

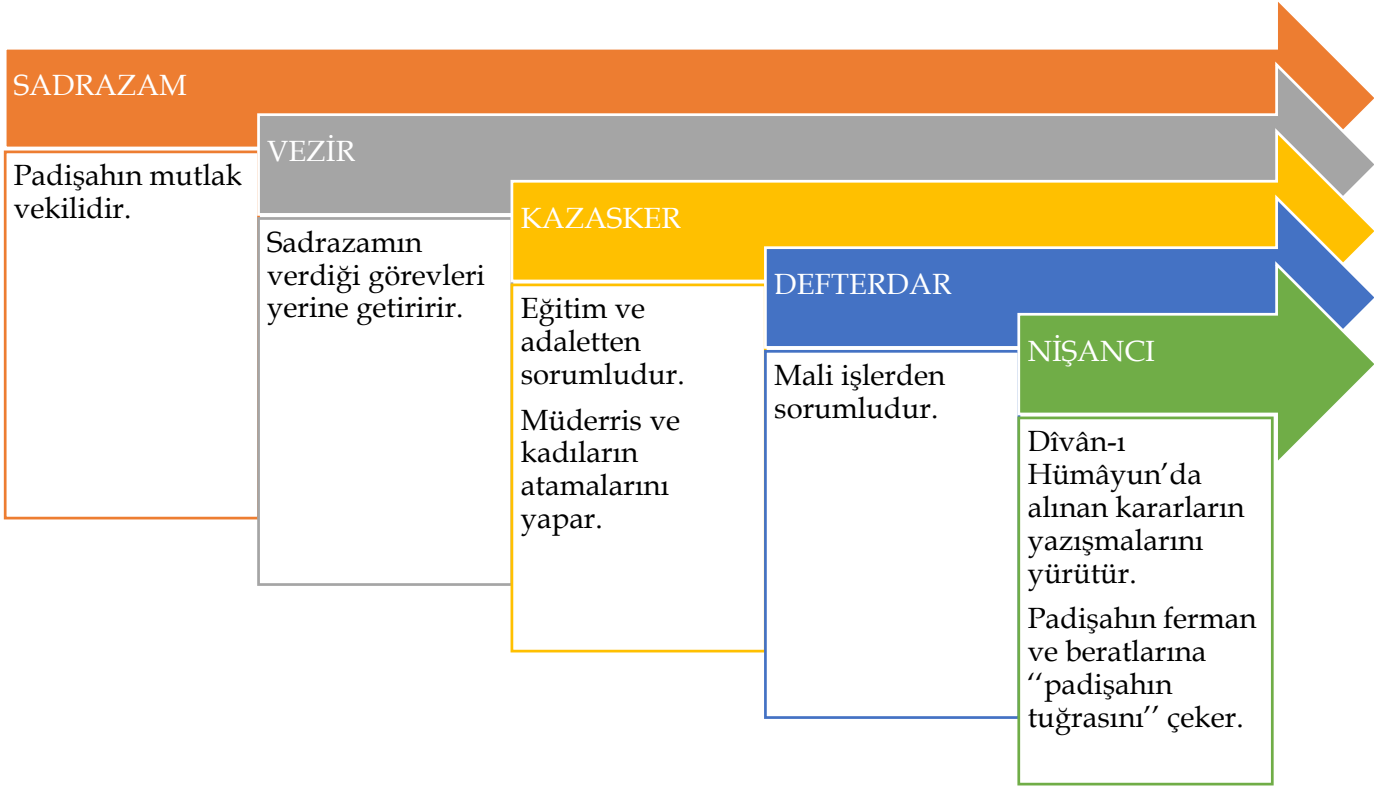
Eyalet askerleri ordunun büyük bölümünü meydana getiriyordu. Eyalet askerleri, sınırlarda görev yapan “akıncılar”, savaş esnasında Anadolu’dan orduya katılan “azaplar” ve “tımarlı sipahilerden” oluşuyordu. Barış zamanı eyaletlerde sorumlu olduğu bölgede güvenliği sağlayan, vergileri toplayan Tımarlı Sipahiler, sefer esnasında orduya katılırdı. Tımarlı Sipahiler gelirleri oranında yanlarında asker besler, sefere bu askerleri de götürürlerdi.

Orhan Gazi zamanında Karesioğulları Beyliği’nin Osmanlı topraklarına katılmasıyla Osmanlı Devleti’nin ilk **donanması** kurulmuştur. İlk tersane ise I. Bayezid zamanında yapılmıştır. Osmanlı donanması hafif ve manevra gücü fazla olan kadırgalardan oluşurdu. Donanmanın başında bulunan komutana **kaptan- ı deryâ** denirdi. Osmanlı donanması en güçlü dönemini Kanuni Sultan Süleyman zamanında yaşadı.

OSMANLI DEVLET YAPISI

Ülke işlerinin görüşülüp karara bağlandığı yer **Divanı Hümayun** 'dur. Osman Bey zamanında beyliğin ileri gelenleri zaman zaman toplanır ve kararlar alırdı. Divanın kurumsal yapısı Orhan Bey zamanında kurulmuş ve Fatih zamanında son şeklini almıştır.

Reisülküttap

Devletin ilk dönemlerinde nişancıya bağlı olarak çalışan kâtiplerden biriydi. Zamanla devletin dış işlerinden de sorumlu oldu. Padişah fermanlarına uygun olarak emirleri yazmak, yabancı devletlerden gelen mektupları tercüme etmek ve bunlara cevap vermek görevleriydi.

Şeyhülislam

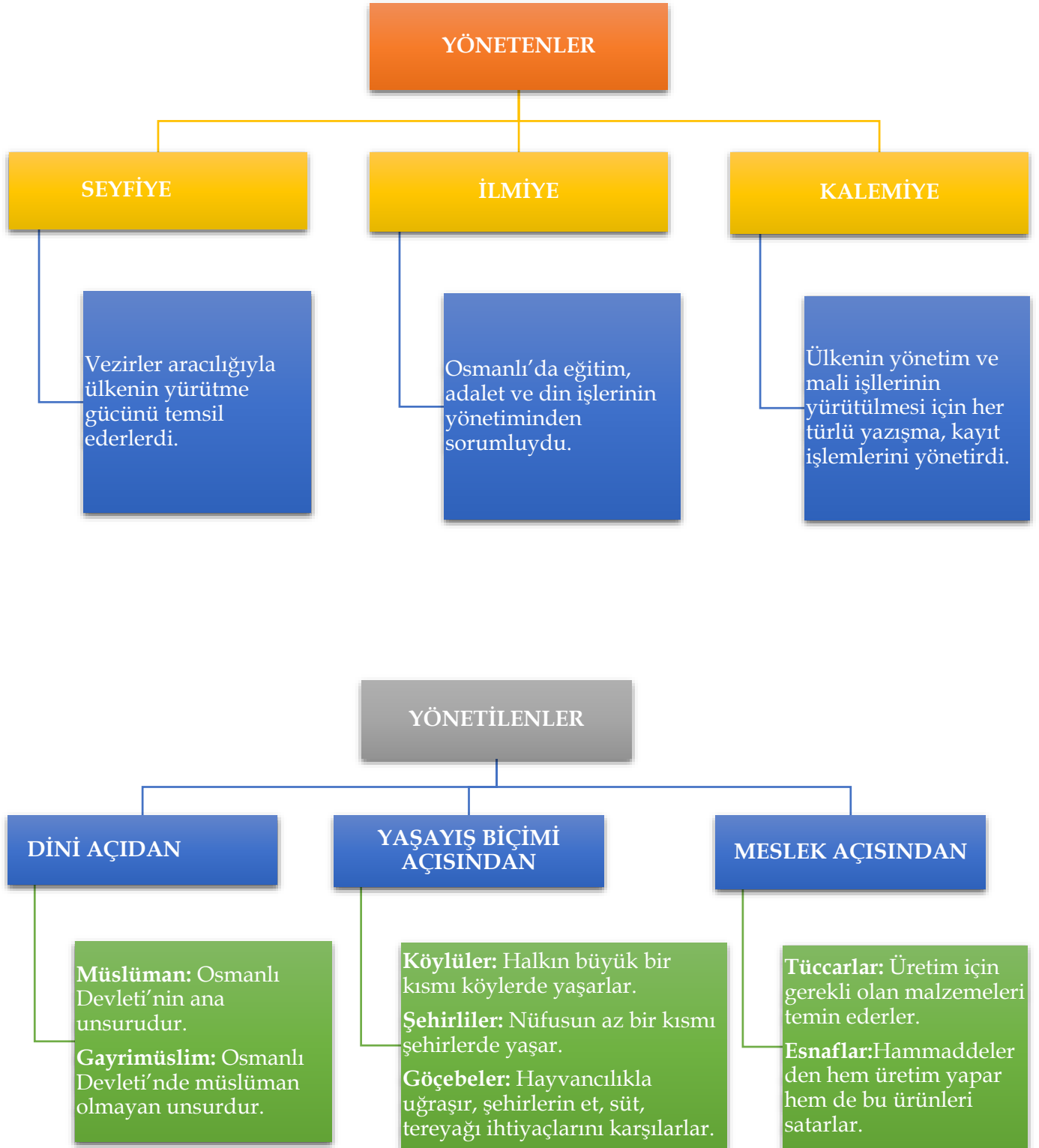
Divanın sürekli üyesi değildir. Ancak gerekli olduğunda divan toplantılarına katılmıştır. Divan toplantılarında alınan kararların dine uygun olup olmadığına karar vermiştir. Şeyhülislamın verdiği kararlara "fetva" denilmektedir.

Kaptan-ı Derya

Osmanlı Devleti'nde donanma komutanıdır. Kanuni zamanında divanın asıl üyesi olmuştur. Deniz seferinde olmadığı zamanlarda divan toplantılarına katılırdı.

OSMANLI TOPLUM YAPISI

Osmanlı Devleti'nde toplum, yönetenler ve yönetilenler olmak üzere ikiye ayrılmaktaydı.

BİRLİKTE YAPIYORUZ

Aşağıdaki padişah ve savaş eşleşmesini yapınız.

- a. Osman Bey
- b. Orhan Bey
- c. I. Murat
- ç. Yıldırım Bayezid
- d. II. Murat

- 1. Varna
- 2. Koyunhisar
- 3. Niğbolu
- 4. I. Kosova
- 5. Ankara
- 6. Sırpsındığı

“Murat Gazinin emriyle Bursa’da ahiret için bir yapı yaptılar. Hem konukevi, hem cami, hem medresedir. Kimsesizler, yoksullar için paçalardan, tatlılardan, ekşilerden, daha güzeli olmayan yemeklerin hepsinden verilmesini, konukların hayvanlarının da yemlendirilmesini buyurdu. Hatiplere, hafızlara, müderrislere, müridlere, öğrencilere vazife karşılığı akça bağladı.”

Nihat Atsız, Osmanlı Tarihleri I, s. 54.

Verilen alıntıdan hareketle;

- I. Fethedilen yerlere mimari eserler yapılmıştır.
- II. Kimsesizlere ve yoksullara yardım edilmiştir.
- III. Eğitime ve öğretime önem verilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) I, II ve III

Osmanlı Devleti, kuruluş yıllarından itibaren düzenli ve planlı bir şekilde iskân politikası uygulamıştır. Anadolu’dan Balkanlar’a göç ettirilen ailelere toprak verilmiş ve bu ailelerden belirli bir süre vergi alınmamıştır.

Metne göre Osmanlı Devleti, iskân politikasıyla aşağıdakilerden hangisini amaçlamıştır?

- A) Anadolu’da siyasi birliği sağlamak
- B) Avrupa’daki yeniliklerden faydalanmak
- C) Avrupa’daki gelişmeleri yakından takip etmek
- D) Balkanlar’da fethettiği yerlerde kalıcılığı sağlamak

Orhan Gazi

- Bursa, İznik ve İzmit'i aldı.
- İlk Osmanlı medresesini açtı.
- Yaya ve Müsellem adıyla Osmanlı Devlet'inin ilk düzenli ordusunu kurdu.

Orhan Gazi Dönemi ile ilgili;

- Askerî
- Eğitim
- Siyasi
- Ticari

alanlarından hangileri ile ilgili yapılan faaliyetlere değinilmiştir?

- A) Yalnız IV B) I ve IV C) II ve III D) I, II ve III

Osman Bey Dönemi

Orhan Bey Dönemi

Verilen haritalardan hareketle;

- Orhan Bey döneminde Osmanlı sınırları genişlemiştir.
- Osman Bey döneminde Rumeli'ye geçilmiştir.
- Orhan Bey döneminde Karesioğulları Beyliği egemenlik altına alınmıştır.
- Osman Bey, Bursa'yı fethederek başkent yapmıştır.
- Osman Bey döneminde İznik ve İzmit henüz fethedilmemiştir.

yorumlarından kaç tanesi doğrudur?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

DAHA FAZLASI İÇİN

Çıktığınız bu başarı maratonunda “7. Sınıf Maraton Sosyal Bilgiler Soru Bankası” en önemli rehberiniz ve ışığınız olacaktır. Bu kitapla hem derslerinizde bir adım öne çıkacaksınız hem de kendinizi sınava hazır hissedeceksiniz. O hâlde neden bekliyoruz?

Haydi, “Maraton” başlasın!

